TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. spalio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendra žuvininkystės politika – Reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 – Žuvininkystės produktų svėrimas – 60 straipsnio 2 dalis – Svėrimas iškrovimo metu – 61 straipsnio 1 dalis – Svėrimas išgabenus iš iškrovimo vietos – Svėrimo vieta kontrolės atveju – Kompetentingų institucijų galimybė reikalauti, kad žuvininkystės produktai būtų pasverti iškrovimo vietoje prieš juos išgabenant į kitą vietą“

Byloje C-546/24

dėl *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija) 2024 m. liepos 30 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. rugpjūčio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

PN,

Killybegs Fishing Enterprises Ltd.,

Killybegs Seafoods Unlimited,

Killybegs Fishermen’s Organisation Ltd.

prieš

Sea Fisheries Protection Authority

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Schalin (pranešėjas), teisėjai M. Gavalec ir Z. Csehi,

generalinė advokatė L. Medina,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: anglų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– PN, *Killybegs Fishing Enterprises Ltd*., *Killybegs Seafoods Unlimited* ir *Killybegs Fishermen's Organisation Ltd*., atstovaujamų SC D. Conlan Smyth, BL E. Sweetman ir *solicitor* R. McDonagh,

– *Sea Fisheries Protection Authority*, atstovaujamos SC T. F. Creed, SC P. McGarry, BL D. McCarthy, *solicitors* M.A. Cleary ir C. Derrig,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Dawes ir C. Perrin,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiančio reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinančio reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006, (OL L 343, 2009, p. 1 ir klaidų ištaisymas OL L 319, 2015, p. 21), iš dalies pakeisto 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/812 (OL L 133, 2015, p. 1), (toliau – Reglamentas Nr. 1224/2009) 60 straipsnio 2 ir 6 dalių ir 61 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant žvejybos laivo kapitono PN, žvejybos pramonėje veikiančių bendrovių *Killybegs Fishing Enterprises Ltd*. ir *Killybegs Seafoods Unlimited* ir žuvų gamintojams atstovaujančios organizacijos *Killybegs Fishermen's Organisation Ltd*. ginčą su *Sea Fisheries Protection Authority* (Jūrų žuvininkystės apsaugos tarnyba, Airija; toliau – JŽAT) dėl pastarosios sprendimo pasverti šio žvejybos laivo sugautus žuvininkystės produktus iškrovimo vietoje Airijoje prieš juos išgabenant kitur.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 1380/2013

3 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB, (OL L 354, 2013, p. 22) 2 straipsnio, kuriame išdėstyti bendros žuvininkystės politikos (toliau – BŽP) tikslai, 1 dalis suformuluota taip:

„Vykdant bendrą žuvininkystės politiką užtikrinama, kad žvejybos ir akvakultūros veikla būtų aplinkosauginiu požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu ir būtų valdoma tokiu būdu, kuris dera su tikslais užtikrinti naudą ekonominėje, socialinėje ir užimtumo srityse ir padėti užtikrinti maisto tiekimą.“

Reglamentas Nr. 1224/2009

4 Reglamento Nr. 1224/2009 29 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Valstybės narės, siekdamos užtikrinti tinkamą visų sugautų kiekių kontrolę, turėtų užtikrinti, kad visi žuvininkystės produktų pirminiai pardavimai vyktų arba būtų registruojami aukcione, arba [tie produktai] parduodami registruotiems supirkėjams įmonėse arba gamintojų organizacijoms. Kadangi tikslus sugavimų kiekis reikalingas atsekti kvotų panaudojimą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visi žuvininkystės produktai būtų pasverti, nebent yra taikomi bendra metodika grindžiami mėginių ėmimo atrankos planai.“

5 Šio reglamento 4 straipsnio 18 punkte nustatyta:

„<…> sąvokų apibrėžtys:

18. „Rizikos valdymas“ – sistemingas rizikos atpažinimas ir visų priemonių, kurios būtinos tos rizikos atsiradimo tikimybei sumažinti, įdiegimas. Tai apima, pavyzdžiui, duomenų ir informacijos rinkimą, rizikos analizę ir vertinimą, veiksmų planavimą ir vykdymą, reguliarią procesų ir jų rezultatų stebėseną bei peržiūrą remiantis tarptautiniais, Sąjungos ir nacionaliniais šaltiniais bei strategijomis“.

6 Minėto reglamento 5 straipsnio „Bendrieji principai“ 1 ir 4 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės kontroliuoja bendrosios žuvininkystės politikos srities veiklą, kurią jų teritorijoje ar vandenyse, į kuriuos jos turi suverenias teises arba kurie priklauso jų jurisdikcijai, vykdo fiziniai ar juridiniai asmenys, visų pirma žvejybą[,] perkrovimus, žuvų perkėlimą į varžas arba akvakultūros įrenginius, įskaitant tukinimo įrenginius, žuvininkystės ir akvakultūros produktų iškrovimą, importą, vežimą, perdirbimą, pardavimą ir laikymą.

<…>

4. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kontroliuojant, inspektuojant ir užtikrinant vykdymą nebūtų diskriminuojami sektoriai, laivai ar asmenys ir būtų taikomi rizikos valdymo principai.“

7 Šio reglamento 60 straipsnio „Žuvininkystės produktų svėrimas“ 2 ir 6 dalyse nustatyta:

„2. Nepažeidžiant konkrečių nuostatų žuvininkystės produktai pasveriami iškrovimo metu prieš jų saugojimą, išgabenimą ar pardavimą.

<…>

6. Valstybės narės kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad toje valstybėje narėje pirmą kartą iškrauti žuvininkystės produktų kiekiai, prieš išgabenant juos iš iškrovimo vietos į kitą vietą, būtų pasverti dalyvaujant pareigūnams.“

8 Minėto reglamento 61 straipsnio „Žuvininkystės produktų svėrimas po gabenimo iš iškrovimo vietos“ 1 dalyje numatyta:

„Nukrypdamos nuo 60 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali leisti žuvininkystės produktus sverti po to, kai jie buvo išgabenti iš iškrovimo vietos, jei jie gabenami į atitinkamos valstybės narės teritorijoje esančią paskirties vietą ir jei ši valstybė narė yra priėmusi kontrolės planą, kuris yra patvirtintas Komisijos ir grindžiamas rizikos įvertinimu pagrįsta metodika, kurią 119 straipsnyje nurodyta tvarka patvirtino Komisija.“

Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 404/2011

9 2011 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 404/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, įgyvendinimo taisyklės, (OL L 112, 2011, p. 1) 79 straipsnyje nustatyta:

„1. Šio reglamento 78 straipsnyje nurodytų rūšių sužvejotos žuvys sveriamos iš karto iškrovus. Tačiau šių rūšių sužvejotos žuvys gali būti sveriamos po pervežimo, jei:

– paskirties vietai esant valstybėje narėje atitinkama valstybė narė yra priėmusi kontrolės planą, kaip nurodyta [Reglamento Nr. 1224/2009] 61 straipsnio 1 dalyje, pagal XXI priede pateiktą rizikos vertinimu grindžiamą metodiką,

<…>

ir jei šį kontrolės planą arba bendros kontrolės programą yra patvirtinusi Komisija.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 2020 m. spalio 11 d. PN, Airijoje registruoto žvejybos laivo kapitonas, pateikė JŽAT išankstinį pranešimą apie atplaukimą į uostą pagal Reglamento Nr. 1224/2009 17 straipsnį ir pateikė informaciją apie sugautų žuvininkystės produktų svorį. Kai atplaukė į iškrovimo vietą, šis žvejybos laivas buvo atrinktas, kad toje vietoje būtų atlikta sugauto tų produktų kiekio kontrolė pagal Reglamento Nr. 1224/2009 60 straipsnio 6 dalį. Kapitonas ginčijo šią kontrolę, nes manė, kad dėl jos galėjo būti pakenkta minėtų produktų kokybei, nors to neatsitiktų tuos pačius produktus pasvėrus išgabentus iš iškrovimo vietos į jų perdirbimo gamyklą.

11 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad iki minėtos kontrolės JŽAT nevykdė kontrolės iškrovimo vietoje, tačiau būtent po Komisijos atlikto audito, kuris atskleidė pažeidimus ir manipuliacijas sveriant žuvininkystės produktus tam tikrose šių produktų perdirbimo įmonėse, ši tarnyba paskelbė, kad atliks daugiau atsitiktinių inspekcijų.

12 Pareiškėjai pagrindinėje byloje pateikė skundą *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) dėl JŽAT sprendimo minėtu žvejybos laivu sugautus žuvininkystės produktus pasverti iškrovimo vietoje. Grįsdami skundą jie teigė, kad Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis, pagal kurią žuvininkystės produktus galima sverti išgabentus iš iškrovimo vietos, yra viršesnė už šio reglamento 60 straipsnio 6 dalies taikymą. 2023 m. lapkričio 3 d. sprendimu tas teismas tą skundą atmetė iš esmės motyvuodamas tuo, kad, nors žuvininkystės produktai paprastai sveriami išgabenti iš iškrovimo vietos, kompetentinga institucija turi teisę reikalauti juos pasverti iškrovimo vietoje.

13 Dėl šio sprendimo pareiškėjai pagrindinėje byloje pateikė apeliacinį skundą *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; remdamasis pažodiniu Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalies išaiškinimu ir su aiškinimo metodais susijusia jurisprudencija tas teismas mano, kad skundą reikia atmesti, bet šiuo klausimu jam kyla abejonių.

14 Šiomis aplinkybėmis *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar tais atvejais, kai valstybė narė pasinaudojo [Reglamento Nr. 1224/2009], nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas [BŽP] taisyklių laikymasis, 61 straipsnio 1 dalyje numatyta teise nukrypti nuo jo 60 straipsnio 2 dalies nuostatų pagal [Komisijos] patvirtintą kontrolės planą, tos valstybės narės kompetentingoms institucijoms draudžiama reikalauti, kad bet kokie toje valstybėje narėje pirmą kartą iškrauti žuvininkystės produktų kiekiai, prieš išgabenant iš iškrovimo vietos į kitą vietą, būtų pasverti dalyvaujant tos institucijos pareigūnams pagal to reglamento 60 straipsnio 6 dalį?“

Dėl prejudicinio klausimo

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad, valstybei narei numačius nukrypti nuo to reglamento 60 straipsnio 2 dalies, priimant Komisijos patvirtintą kontrolės planą, tos valstybės narės kompetentinga institucija nebegali, remdamasi minėto reglamento 60 straipsnio 6 dalimi, reikalauti, kad bet koks pirmą kartą toje valstybės narėje iškrautas žuvininkystės produktų kiekis būtų pasvertas iškrovimo vietoje prieš jį išgabenant kitur.

16 Pagal suformuotą jurisprudenciją, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą, reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2022 m. vasario 10 d. Sprendimo *Minister for Agriculture Food and the Marine ir SFPA*, C-564/20, EU:C:2022:90, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

17 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad Sąjungos teisės nuostatos aiškinimu neturi būti panaikintas aiškaus ir tikslaus šios nuostatos teksto veiksmingumas. Vadinasi, kai Sąjungos teisės nuostatos prasmė aiškiai matyti iš jos formuluotės, Teisingumo Teismas negali nukrypti nuo šio aiškinimo (2022 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *VD ir SR*, C-339/20 ir C-397/20, EU:C:2022:703, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

18 Pirma, iš Reglamento Nr. 1224/2009 60 straipsnio 2 dalies matyti, kad „nepažeidžiant specialių nuostatų“ žuvininkystės produktai pasveriami iškraunant, prieš juos saugant, išgabenant ar parduodant.

19 Šio reglamento 61 straipsnio 1 dalyje, specialiojoje nuostatoje, numatyta, kad „nukrypdamos nuo 60 straipsnio 2 dalies“ valstybės narės gali leisti žuvininkystės produktus pasverti po to, kai jie buvo išgabenti iš iškrovimo vietos, jei jie gabenami į atitinkamos valstybės narės teritorijoje esančią paskirties vietą ir jei ši valstybė narė yra priėmusi kontrolės planą, kuris yra patvirtintas Komisijos.

20 Šiuo atžvilgiu reikėtų pažymėti, kad Airija pasinaudojo šia galimybe ir kontrolės planas buvo patvirtintas 2012 m. rugpjūčio 13 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu 2012/474/ES, kuriuo Komisija patvirtina Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009 60 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytus mėginių ėmimo atrankos planus, taikomus sveriant žuvininkystės produktus, ir Reglamento (EB) Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalyje nurodytus žuvininkystės produktų svėrimo kontrolės planus (OL L 218, 2012, p. 17).

21 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokio kontrolės plano buvimas trukdo atitinkamai kontrolės institucijai atlikti prižiūrimą svėrimą sugautų žuvininkystės produktų iškrovimo vietoje, remiantis Reglamento Nr. 1224/2009 60 straipsnio 6 dalimi.

22 Šiuo atžvilgiu svarbu pažymėti, kad iš Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalies formuluotės matyti, kad tik „nukrypstant nuo 60 straipsnio 2 dalies“ valstybės narės gali leisti žuvininkystės produktus pasverti jau išgabentus iš iškrovimo vietos.

23 Pagal suformuotą jurisprudenciją bet kokį nukrypimą nuo pagrindinės taisyklės reikia aiškinti siaurai.

24 Iš aiškios Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalies formuluotės matyti, kad šia nuostata daroma išimtis tik dėl to reglamento 60 straipsnio 2 dalies, o ne dėl kitų jo nuostatų. Nėra jokios nuorodos į kitas nuostatas, kaip antai minėto reglamento 60 straipsnio 6 dalį. Vadinasi, šią 61 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ji nepažeidžia to 60 straipsnio 6 dalies, todėl pagal šią nuostatą kompetentinga kontrolės institucija gali reikalauti, kad žuvininkystės produktai būtų sveriami uoste, net jei yra Komisijos patvirtintas kontrolės planas, kaip jis suprantamas pagal to paties reglamento 61 straipsnio 1 dalį.

25 Antra, šio sprendimo 22 ir 24 punktuose pateiktą Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalies pažodinį aiškinimą patvirtina šios nuostatos kontekstas ir šio reglamento, kurio dalis yra minėta nuostata, tikslai.

26 Taigi atsižvelgiant į aplinkybes reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1224/2009 5 straipsnio 1 ir 4 dalis valstybės narės kontroliuoja veiklą, vykdomą įgyvendinant BŽP, ir kiekviena valstybė narė užtikrina, kad kontroliuojant, inspektuojant ir užtikrinant vykdymą būtų taikomi rizikos valdymo principai. To reglamento 4 straipsnio 18 dalyje sąvoka

„rizikos valdymas“ apibrėžta taip: „sistemingas rizikos atpažinimas ir visų priemonių, kurios būtinos tos rizikos atsiradimo tikimybei sumažinti, įdiegimas. Tai apima, pavyzdžiui, duomenų ir informacijos rinkimą, rizikos analizę ir vertinimą, veiksmų planavimą ir vykdymą, reguliarią procesų ir jų rezultatų stebėseną bei peržiūrą remiantis tarptautiniais, Sąjungos ir nacionaliniais šaltiniais bei strategijomis“. Šiomis aplinkybėmis žuvininkystės produktų svėrimas iškrovimo metu pagal Reglamento Nr. 1224/2009 60 straipsnio 6 dalį gali būti naudinga rizikos vertinimo priemonė.

27 Kiek tai susiję su Reglamento Nr. 1224/2009 siekiamu tikslu, reikia priminti, kad jį apima BŽP, kurios tikslai, kaip antai tikslas išsaugoti gyvuosius vandens išteklius, yra apibrėžti Reglamento Nr. 1380/2013 2 straipsnio 1 dalyje. Šioje nuostatoje numatyta, jog vykdant BŽP užtikrinama, kad žvejybos ir akvakultūros veikla būtų aplinkosauginiu požiūriu tvari ilguoju laikotarpiu ir būtų valdoma tokiu būdu, kuris dera su tikslais užtikrinti naudą ekonominėje, socialinėje ir užimtumo srityse ir padėti užtikrinti maisto tiekimą. Vis dėlto, kaip Komisija teigia savo rašytinėse pastabose, valstybės narės gali tinkamai kontroliuoti žvejybos kvotų naudojimą ir prisidėti prie minėtoje nuostatoje nustatytų BŽP tikslų įgyvendinimo, tik jeigu jos gali įsitikinti turinčios tikslią ir išsamią informaciją bei duomenis apie žvejybos galimybes ir, kaip nurodyta Reglamento Nr. 1224/2009 29 konstatuojamojoje dalyje, tikslų sugautų žuvininkystės produktų svorį. Atsižvelgiant į tai, būtų prieštaraujama BŽP gyvųjų vandens išteklių išsaugojimo tikslui, jeigu kompetentinga valstybės narės institucija neturėtų teisės reikalauti, kad bet koks žuvininkystės produktų kiekis, pirmą kartą iškrautas toje valstybėje narėje, būtų pasvertas šios institucijos pareigūnams dalyvaujant, prieš išgabenant jį iš iškrovimo vietos, kaip numatyta Reglamento Nr. 1224/2009 60 straipsnio 6 dalyje.

28 Atsižvelgiant į visas išdėstytas aplinkybes į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1224/2009 61 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad, valstybei narei numačius nukrypti nuo to reglamento 60 straipsnio 2 dalies, priimant Komisijos patvirtintą kontrolės planą, tos valstybės narės kompetentinga institucija vis dėlto gali, remdamasi minėto reglamento 60 straipsnio 6 dalimi, reikalauti, kad bet koks pirmą kartą toje valstybės narėje iškrautas žuvininkystės produktų kiekis būtų pasvertas iškrovimo vietoje prieš jį išgabenant kitur.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

29 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiančio reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinančio reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006, iš dalies pakeisto 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/812, 61 straipsnio 1 dalį

reikia aiškinti taip:

valstybei narei numačius nukrypti nuo to reglamento 60 straipsnio 2 dalies, priimant Komisijos patvirtintą kontrolės planą, tos valstybės narės kompetentinga institucija vis dėlto gali, remdamasi minėto reglamento 60 straipsnio 6 dalimi, reikalauti, kad bet koks pirmą kartą toje valstybės narėje iškrautas žuvininkystės produktų kiekis būtų pasvertas iškrovimo vietoje prieš jį išgabenant kitur.

Parašai.